

Cuprins

Găinile.....	5
Potârnicurile.....	7
Căinele	10
Un vis urât	12
Să ne fie cu iertăciune	13
Oala de noapte.....	15
Iepurii	20
Cazmaua	21
Pușca	22
Cârțița	26
Lucerna	27
Cănița.....	31
Miezul de pâine	33
Trâmbița	35
Părul.....	38
La scăldat.....	40
Honorina.....	45
Ceaunul	49
Îndoieli.....	52
Agata	53
Programul.....	55
Orbul	58
Anul Nou.....	62
Dus și întors	65
Tocul	67
Obrajii roșii.....	71
Păduchii	78
Ca Brutus	82
Din scrisorile lui Morcoveață către domnul Lepic și unele răspunsuri ale domnului Lepic către Morcoveață	85
Cotețul.....	90
Pisica	93
Oile.....	96
Nașul	100

Fântâna	104
Prunele.....	106
Matilda.....	108
Casa de bani.....	112
Obleții	116
O lovitură de teatru	119
La vânătoare	121
Musca.....	124
Primul sitar.....	126
Cârligul de undiță.....	129
Bănuțul de argint.....	132
Idei personale	138
Furtuna frunzelor	141
Revolta	143
Ultimul cuvânt.....	146
Albumul lui Morcoveață.....	151

Căinele

Domnul Lepic și Ernestina citesc sprijiniți în coate sub lampă, el ziarul, ea cartea primită ca premiu. Doamna Lepic împletește cu andrelele, Felix își perpeleşte picioarele la foc, iar Morcoveață, pe jos, își deapănă amintirile.

Pe neașteptate, Pyram, care picotește vârat sub rogojină, scoate un mârâit surd.

– Ssst! face domnul Lepic.

Pyram mârâie și mai tare.

– Neghiobule! se mânie doamna Lepic.

Dar Pyram se pornește să latre cu atâta îndârjire, încât tresar cu toții. Doamna Lepic duce mâna la inimă. Domnul Lepic se uită chiorăș la câine, strângând din dinți. Felix drăcuie. Se stârnește un tărăboi de nu mai pricepi nimic.

– Taci, javră afurisită! Taci naibii odată!

Pyram latră și mai și. Doamna Lepic îi arde câteva scatoalce. Domnul Lepic îl pocnește cu ziarul, apoi cu piciorul. Pyram, lungit pe burtă, cu botul între labe, schelălăie de frica bătăii, împinge rogojina cu botul, ca apucat, și urlă de-ți vine să-ți iei câmpii.

Toți ai casei turbează de furie și se năpustesc cu năduf asupra câinelui, care o ține așa întruna.

Geamurile zăngănesc, burlanul sobei se cutremură; până și Ernestina a început să urle.

Fără să-i spună cineva ceva, Morcoveață se duce să vadă ce s-a întâmplat. Pesemne că-i vreun întârziat care trece liniștit spre casă, dacă n-o fi sărit cumva gardul în grădină, la furat.

Orbecăind cu mâinile întinse, Morcoveață pășește în lungul coridorului întunecos. Găsește zăvorul și-l trage cu zgomot, dar nu deschide ușa.

Altădată avea curaj și ieșea afară, se apuca să fluiera, să cânte și să tropăie din picioare, căutând să-și bage dușmanul în sperieți.

Acum doar se preface.

Ai lui își închipuie că scotocește neînfricat prin toate ungherele și se învârte în jurul casei ca un paznic credincios, iar el le trage chiulul și rămâne pironit după ușă.

Într-o zi tot au să-l prindă cu mâța-n sac, dar uite că e atâta vreme de când îi păcălește așa.

Se teme doar să nu strănute ori să tușească. Își ține răsuflarea, și dacă ridică ochii spre ferestruia de deasupra ușii, zărește vreo trei-patru stele pe cer, a căror limpezime sclipitoare îl îngheață.

Dar e timpul să se întoarcă. Nu trebuie să împingă jocul prea departe. Ceilalți ar intra la bănuială.

Mâinile-i plăpânde smucesc din nou zăvorul, care scrâșnește în scoabele ruginite, și-l împing cu zgomot la loc. După atâta bocăneală, să judece și ei dacă nu vine de departe și dacă nu și-a făcut datoria! Mândru de sine, se grăbește să-i liniștească pe toți.

Dar, ca și ultima oară, Pyram s-a potolit în lipsa lui: ai săi stau liniștiți pe locurile lor dintotdeauna și, cu toate că nimeni nu-l întreabă nimic, Morcoveață le spune din obișnuință:

– A visat ceva Pyram!

Un vis urât

Morcoveață nu poate să-i sufere pe prietenii casei. Îl stingheresc, ba îi iau și patul, silindu-l să se culce cu maică-sa. Și dacă Morcoveață e plin de cusururi ziua, apoi noaptea își dă-n petic cum nu se poate mai rău: sforăie. Sforăie într-adins, nici vorbă.

Odaia mare, friguroasă chiar și în august, are două paturi. Unul e al domnului Lepic, iar în celălalt se culcă Morcoveață, alături de maică-sa, la perete.

Până să adoarmă, tușește sub pătură ca să-și curețe gâtulejul. Și dacă o să sforăie pe nas? Suflă încetișor pe nas, încredințându-se că nu-i înfundat. Se străduiește să respire cât mai neauzit.

Și totuși, de cum îl fură somnul, ține-te sforăit. Parcă-i un făcut.

Cât ai clipi, doamna Lepic îi înfige unghiile în poponeață, până la sânge. Asta-i arma ei.

Urletul lui Morcoveață îl trezește brusc pe domnul Lepic, care întrebă:

- Ce-i?
- Nimic, a visat urât! răspunde doamna Lepic.

Și începe să îngâne, aidoma doicilor, o melodie târăgănată ca un cântec indian.

Înghesuindu-se în perete cu fruntea și cu genunchii, ca și cum ar vrea să-l dărâme, și lipindu-și mâinile de popou ca să se apere de pișcătura ce-l amenință la întâiul sforăit, Morcoveață adoarme iarăși, în patul cel mare, alături de maică-sa.

Să ne fie cu iertăciune

Sare se poate, se cuvine să spunem? La vârsta când ceilalți copii mărturisesc cu nevinovăție celor din jur nevoile lor, Morcoveață a rămas un bicisnic. Într-o noapte s-a codit prea mult și n-a îndrăznit să se ceară afară.

Nădăjduia să iasă din încurcătură cu ajutorul unor savante zvârcoliri.
Ce nesăbuiță!

Într-o altă noapte, visându-se așezat boierește lângă o piatră de hotar, la adăpost, s-a slobozit în așternut, ca un prunc nevinovat. Dormea buștean, dar s-a trezit îndată.

Piatra de hotar, ia-o de unde nu-i! Mare i-a fost mirarea.

Doamna Lepic se ferește să-și iasă din fire. Curăță totul liniștită, îngăduitoare, ca o adevărată mamă. Ba, a doua zi, Morcoveață se pomenește cu mama de dimineață la pat, ca un copil răsfățat.

Da, i se aduce supă – o supă gustoasă, în care maică-sa a amestecat cu un bețișor un pic din ce-a făcut noaptea trecută în așternut – o, doar un pic!

Felix și Ernestina stau la căpătâiul patului și-l pândesc cu mutre viclene, gata să izbucnească în hohote de râs la primul semn. Doamna Lepic îi dă să mănânce linguriță cu linguriță. În răstimpuri, trage cu coada ochiului spre Felix și Ernestina, de parcă le-ar spune: „Acum! Fiți gata!”

„Da, mămico.”

Amândoi se veselesc dinainte de strâmbăturile ce-o să le facă Morcoveață. Ar fi trebuit să poftească și vreo câțiva vecini. Într-un târziu, doamna Lepic le aruncă o ultimă privire, ca și cum i-ar întreba: „Sunteți gata?” Și ridicând tacticos cea din urmă linguriță spre gura căscată a lui

Morcoveață, i-o înfige în gâttej, i-o îndeasă bine, îl îndoapă, apoi spune zeflemitoare și scârbită:

– Aha, spurcăciune mică, ai mâncat d-ăla, ai mâncat d-ăla, și încă de-al tău, din ăl de azi-noapte.

– Mi-am închipuit, zice simplu Morcoveață, fără să facă mutra așteptată.

S-a deprins și cu asta, și când te deprinzi cu ceva, ajungi să nici nu te mai miri.

Oala de noapte

I

Fiindcă adesea s-a întâmplat să-l pocnească nenorocirea în pat, Morcoveață, prevăzător, își ia de cu seară toate măsurile. Vara, e ușor. La ora nouă, atunci când doamna Lepic îl trimite la culcare, băiatul dă întâi o raită pe afară și doarme liniștit toată noaptea.

În schimb, iarna, plimbarea asta se preschimbă într-o corvoadă. Degeaba se arată el prevăzător de cum se înserează, când închide găinile. Nici vorbă, numai cu atâta n-are să o ducă până dimineața. Ai lui stau la masă, zăbovesc la taifas, ceasul bate nouă, afară e noapte și noaptea asta mai ține încă o veșnicie. Morcoveață simte nevoia să fie pentru a doua oară prevăzător.

Astă-seară, ca de obicei, îl frământă aceeași întrebare: „Oare o să-mi vină sau nu?”

Fie că nu se mai poate ține, fie că luna strălucitoare îi dă ghes, de cele mai multe ori el își răspunde: „Da“. Câteodată, imboldul vine de la domnul Lepic și de la Felix. De altfel, arareori e nevoit să se depărteze de casă, până la șanțul drumului, aproape în plin câmp; mai de fiecare dată se oprește jos, în capul scării. După împrejurări.

Astă-seară însă toarnă cu găleata, vântul a stins stelele și nucii din livadă se zbat gemând.

„S-a brodit bine, își zice Morcoveață, după o îndelungă chibzuială. Văd că nu-mi vine.“

Dă tuturor bună seara, aprinde o lumânare și se duce în odaia lui singuratică și golașă, aflată în capătul coridorului, pe dreapta. Se

dezbracă, se culcă și așteaptă să vină doamna Lepic. Cu o mișcare repezită, ea îndeasă marginile păturii sub el, apoi suflă în lumânare. Lumânarea i-o lasă, în schimb ia chibriturile. Pentru că-l știe fricos, răsuțește și cheia în broască. La început, Morcoveață se bucură de singurătate. Îi place să stea și să se gândească pe întuneric. Revede întâmplările de peste zi, se fericește că a scăpat de câteva ori de bucluc ca prin urechile acului și speră să aibă același noroc și mâine. Gândul că două zile de-a rândul doamna Lepic nici n-are să-l bage în seamă îl umple de mândrie, și băiatul încearcă să adoarmă cu acest vis.

Dar abia apucă să închidă ochii, și o neliniște bine cunoscută începe să-i dea ghes.

„Sigur, nici că se putea!“, își zice el.

Altul în locul lui s-ar scula, dar Morcoveață știe că oala de noapte nu-i sub pat. Doamna Lepic, deși ar putea să jure că a adus oala, uită mai întotdeauna de ea. De altfel, la ce bun să se îngrijească de asta, de vreme ce Morcoveață este prevăzător?

Băiatul, în loc să se scoale, se apucă să cugete.

„Mai devreme sau mai târziu, tot trebuie să-i dau drumul, își spune el. Or, cu cât mă țin, cu atât se adună mai mult. Dacă-mi dau drumul acum, fac mai puțin și cearșaful are timp să se usuce sub mine. Știu eu bine că mama nici n-o să bage de seamă, doar nu-i prima dată.“

Și Morcoveață se ușurează, închide ochii liniștit și se așterne pe somn.

II

Deodată se trezește și ascultă cum îi ghiorăie mațele.

„Oho! Se-ngroașă gluma!“

Adineauri se crezuse scăpat. Prea ar fi fost mare norocul pe capul lui. Aseară l-a împins păcatul să fie leneș și să uite ce pedeapsă îl așteaptă.

Se așază pe marginea patului și încearcă să chibzuiască. Ușa e încuiată. Fereastră, zăbreliță. Cu neputință să iasă.

Totuși, se duce și pipăie ușa, apoi gratiile ferestrei. Se târăște pe podea și bâjbâie cu mâinile pe sub pat, căutând oala, deși știe bine că n-are s-o găsească.

Se culcă, apoi se scoală iar. Ar face orice, numai să nu stea locului. Se învârte încolo și-ncoace, țopăie, se zvârcolește, frământându-și cu pumnii burta care i se umflă mereu.

– Mămico! Mămico! îngână el cu o voce stinsă, temându-se să nu fie auzit, căci dacă doamna Lepic s-ar ivi cumva pe ușă, i-ar trece totul ca prin farmec și-ar avea aerul că-și bate joc de ea. Nu vrea altceva decât să poată spune de dimineață, cu mâna pe inimă, că a chemat-o într-adevăr.

Și cum ar fi în stare să strige? Stă încordat, se străduiește din răspuțeri să întârzie nenorocirea.

Nu trece mult și o durere îndrăcită îl face să dănțuiască precum un apucat. Se izbește de perete și sare îndărăt. Se izbește de pat. Se izbește de scaun. Se izbește de cămin, smulge tăblia și se pune acolo, între grătare, încovrigat, istovit, beat de fericire.

În odaie, întunericul crește.

III

Morcoveață n-a adormit decât spre ziuă și nu se îndură să iasă din culcuș, când doamna Lepic împinge ușa și începe să strâmbe din nas, adulmecând în toate părțile.

– Hm, ciudat miros! face ea.

– Bună dimineața, mămico! spune Morcoveață.

Doamna Lepic smulge pătura de pe el, adulmecă prin unghere și nu-i trebuie mult să afle care-i buba.

– Mi-a fost rău, și oala nicăieri! îi dă cu gura Morcoveață, socotind că n-ar putea găsi o mai bună dezvinovățire.

– Mincinosule! Mincinosule! strigă doamna Lepic.

Iese ca o furtună pe ușă și se întoarce ascunzând oala de noapte, pe care o furișează la iuțea sub pat. Pe urmă trage băiatul jos din așternut și se pune pe niște țipete de adună toată casa.

– Cerule! Cu ce ți-am greșit ca să am parte de un asemenea copil?

Aduce în grabă cârpe, o găleată cu apă, pe care o răstoarnă în cămin de parcă ar fi trebuit să stingă focul, întoarce așternutul pe dos și cere aer, aer, robotind de zor și văicărindu-se întruna.

După un timp se oprește în fața băiatului și se răstește la el, dând din mâini:

– Prăpăditule! Nesimțit ce ești! Sălbaticule! Ai ajuns să trăiești ca vitele? Dă-i unui bou o oală de noapte și tot are să știe ce să facă cu ea. Iar ție ți-a trăsnet să te spurci în cămin. Dumnezeu mi-e martor, din pricina ta o să-mi ies din minți și-o să mor nebună! Auzi? Nebună!

Morcoveață, în cămașă de noapte și desculț, se uită la oală. Azi-noapte, nici pomeneală de ea, și acum uite-o colo, la picioarele patului. Oala deșartă și albă îi ia ochii. Dacă și acum s-ar încăpățâna să n-o vadă, asta ar fi curată neobrăzare din partea lui.

Și cum toți ai casei, opăriți, îl sâcâie și-l hărțuiesc cu întrebările, dimpreună cu vecinii batjocoritori care se perindă întruna și cu factorul care tocmai atunci și-a găsit și el să pice acolo, el rostește în cele din urmă, cu ochii pironiți la oală:

– Zău dacă mai pricep ceva! Credeți și voi ce-oți vrea.